

RELAȚIILE DE MUNCĂ PE DOMENIUL COROANEI SEGARCEA: UTILIZAREA FORȚEI DE MUNCĂ LA LUCRĂRILE AGRICOLE (1884–1948)[♦]

Narcisa-Maria MITU*

Abstract: Between 1899–1948, the exploitation of the agricultural lands that belonged to the Segarcea Crown Domain, was done both through the administration and also through leasing, the labor being made first of all by the dwellers from the villages of the Administration and also by those from the neighboring villages or even from other administrations. During the leasing period, they concluded agreement contracts. The land the peasants committed to cultivate had to be labored according to the indications of the agricultural engineers and to the conditions imposed by the leadership of the Administration. With human workforce, a constant preoccupation was represented by the endowing of Segarcea administration with agricultural implements, tools and machinery that had a crucial role in increasing the productivity and the quality of produces. The present article is focused on the analysis of these particular conditions that made Segarcea Crown Domain an innovative and performant economic exploitation.

Keywords: Romania, the Segarcea Crown Domain, the exploitation of the agricultural lands, agricultural contracts.

Resumé: Entre les années 1899–1948, l'exploitation des terres agricoles du Domaine de la Couronne Segarcea a été effectuée à la fois en régie directe et à la dîme, l'exécution des travaux revenant premièrement aux villageois du domaine, mais aussi à ceux issus des villages voisins ou même d'autres régions. Durant le bail, ils concluaient des contrats agricoles. Les paysans embauchés pour travailler s'engageaient de suivre les indications des ingénieurs agronomes, dans les conditions fixées par la Régie. Au delà la force humaine, un souci constant a été manifestée envers la dotation de la régie Segarcea avec une technique agricole moderne qui a joué son rôle dans l'augmentation de la qualité de la productivité. Le présent article se concentre sur l'analyse de ces conditions particulières qui ont fait du domaine Segarcea une exploitation économique novatrice et performante.

Mots clés: Roumanie, Domaine de la Couronne Segarcea, exploitation des terres agricoles, contrats agricoles.

[♦] Acest text este o variantă extinsă a comunicării *Working relations on Segarcea Crown Domain: the use of the manpower for the agricultural works (1884–1948)*, susținute în cadrul lucrărilor congresului „Oltenia Interferențe culturale”, ediția a III-a, organizat de Muzeul Olteniei, Secția de Istorie – Arheologie, Consiliul Județean Dolj, 17–19 octombrie 2012, Craiova.

* C.S. III dr. Academia Română, Institutul de Cercetări Socio-Umane „C. S. Nicolăescu-Plopșor”, Craiova. E-mail: narcisa_mitu@yahoo.com

Propunerea ca moșia Segarcea să facă parte din Domeniul Coroanei din anul 1884, a suscitat o serie de nemulțumiri, atât în rândul oamenilor politici, cât și în cel al populației, pe motiv că existau numeroase cereri din partea țăranilor pentru a fi cumpărată. În ciuda acestor proteste, în iunie 1884, moșia Segarcea a constituit, împreună cu alte 11 moșii, Domeniul Coroanei Regale.

În anul 1884, moșia Segarcea era arendată de către stat, situație care s-a menținut până în anul 1899, când a fost început lucrul în regie. În această perioadă, sistemul de cultură aplicat de către arendaș a fost cel extensiv, grâul și porumbul succedându-se în permanență. Reducerea tot mai mult a ogoarelor sterpe, prin creșterea suprafeței cultivabile și, implicit, a producției, practică de către arendaș, a dus la sărăcirea solului. Lucrările se realizau

cu țăranii în dijmă, pe baza unui contract de învoielii agricole, însă acestea se executau așa cum credeau de cuviință țăranii și cum învățaseră de la predecesorii lor, fără a ține cont de anumite reguli de cultură: se făcea o singură arătură de multe ori superficială, sămânța era pusă rar și neselectată, porumbul era pus în ogor și prășit o singură dată; nu se ținea cont de momentul semănatului, considerând că rodul muncii sale depinde de cel de sus: „Dacă vrea Dumnezeu, se face și în drum”¹.

Nu puține au fost situațiile în care s-au iscat divergențe între săteni și arendași. Menționăm, în acest sens, anul 1899, când, între arendașul moșiei, Haracopol, și obștea locuitorilor din Lipovu au izbucnit neînțelegeri contractuale. Astfel de tulburări au apărut și în anii următori. În 1902, în comuna Segarcea, locuitorii au refuzat să accepte noile condiții de învoială, fapt care a determinat intervenția subprefectului. În această situație, Regia a renunțat la câteva articole considerate împovărătoare de către săteni. Erau, însă, conform șefului Regiei, „condiții mai ușoare și mai avantajoase decât învoielile existente la celelalte moșii din zonă”².

Dacă, anterior momentului lucrării în regie, pe moșia Segarcea lucrările agricole se realizau fără a se ține cont de cele mai elementare reguli de prelucrare a pământului, începând cu anul 1899, administrația Domeniului Coroanei a impus noi reguli de organizare, dar și condiții de efectuare a muncilor agricole. Domeniul Segarcea a fost împărțit pe mai multe secții. În anul 1904, existau șapte secții agricole: *Segarcea* (2 386,33 de ha), *Dâlga* (1 204,70 de ha), *Panaghia* (1 072,55 de ha), *Lipovu* (2 732,54 de ha), *Gârnicioara* (1 812,05 ha), *Valea Rea* (1 701,26 de ha), *Șestu* (947,28 de ha), una viticolă – *Viilor* (512,46 de ha) și alta cu pădure. Au fost înființate, de asemenea, un parc în care se găsea sediul administrativ al Domeniului și o pepinieră de pomi fructiferi, cu o suprafață de 29,80 de ha.

În paralel, o preocupare constantă a reprezentat-o înzestrarea Regiei Segarcea cu instrumente, unelte și mașini agricole, care au avut un rol determinant în

¹ Const. Garoflid, *Chestia agrară în România*, București, 1920, p. 152.

² Marin Lungu, Ion Pătroi, Ilie Vulpe, Ion Zarcă, *1907 în județul Dolj*, Craiova, 1977, p. 42; Narcisa Maria Mitu, *Domeniile Coroanei Regale (1884–1948)*, Craiova, Editura Aius, 2011, p. 77.

creșterea productivității, a producției și a calității produselor, alături de vitele de muncă. Drept urmare, în perioada 1899–1906, cele mai performante și moderne mașini agricole, produse atât în țară, cât și în străinătate, sfârșitul secolului al XIX-lea, au constituit parcul agricol al Domeniului Segarcea. În anul 1906, erau inventariate: două pluguri cu abur, marca Fowler, 34 de semănători, zece treierători (două de porumb), zece secerători, nouă cositori, șapte mașini de tăiat sfeclă, trei mașini de tăiat fân, zece vânturători. Fiecare secție utiliza între zece–douăsprezece pluguri, zece–șaisprezece grape de fier fixe și mobile, cu două și trei câmpuri, rarițe, patru–cinci tăvălugi, două greble mecanice de strâns fân, iar secția viilor deținea nouă plugulețe pentru arat în vie³. Nu a fost neglijată nici forța de muncă animală. În anul 1906 numărul boilor de muncă era de 290, rasa moldovenească, recunoscută pentru calitățile și forța de muncă, și opt bivoli utilizați la lucrări grele – arat, desfundat –, la transport și ca forță de tracțiune, 14 iepe și două cai din rasa Mura, folosiți la lucrările din vie.

Cu toate că mașinile și animalele executau cele mai dificile și mai intense lucrări, forța de lucru umană era indispensabilă. Spre deosebire de alte moșii, unde țăranul era văzut doar ca forță de muncă, fără a se interesa nimeni de condițiile de trai ale acestuia,

administrația Domeniului Coroanei a avut ca scop îmbunătățirea situației locuitorilor din satele aflate pe moșie, atât din punct de vedere cultural, cât și material. În acest scop, sătenii erau încurajați să participe la conferințe și întruniri, unde aveau posibilitatea să fie sfătuiți și informați. Un rol deosebit în educarea acestora le-a revenit în special învățătorului și preotului. De altfel, dezvoltarea intelectuală a sătenilor de pe Domeniul Coroanei era recunoscută și de către G. D. Creangă, care afirma că „pe domeniul Coroanei, [...], țăranii sunt mai înaintați în privința culturală”⁴.

În vederea dezvoltării materiale, Ion Kalinderu a cerut, încă din anul 1901, ca, la încheierea contractelor de învoieli agricole, să se impună învoitorilor condiții care să le asigure, ulterior, un trai decent. Astfel, prin circulara transmisă la 12 octombrie 1901, învoitorii se obligau să efectueze anumite lucrări în propriile gospodării: să-și îngrească grădina și curtea din jurul casei, să înființeze grădini de legume, să-și planteze în curte pomi fructiferi, să utilizeze îngrășămintele organice în grădină și în locurile de cultură, să cultive în dijmă câte 10 arii cu cânepă și in, să folosească pentru reproducere numai tauri de rasă. Au fost excluși de la învoieli locuitorii recalcitranți, vicioși și cei care duceau o viață imorală. Conștientizând că lucrările se execută mult mai bine și cu mai multă sârguință în condițiile în care oamenii erau bine hrăniți, începând cu anul 1907, în contractele de învoieli agricole, administratorul Domeniului Coroanei, Ion Kalinderu, a insistat pentru acordarea unor rații zilnice de alimente consistente. Potrivit acestuia, mâncarea trebuia să fie nu doar îndestulătoare, ci și echilibrată⁵. Pâinea, care fusese

³ Fl. Davidescu, *Monografia Domeniului Șegarcea din județul Dolju*, București, 1906, pp. 42–45.

⁴ *Proprietatea rurală și chestiunea țărănească*, București, 1905, p. 36.

⁵ Narcisa Maria Mitu, *op. cit.*, p. 62.

introdusă încă din anul 1903, începând cu anul 1907 a fost acordată zilnic, la cel puțin o masă.

Un alt aspect, care trebuie menționat, este acela că, în vederea realizării unor lucrări de calitate, țăranii au fost învățați să execute corect, științific, lucrările de pregătire ale terenului agricol, cât și pe cele de întreținere ale culturilor. Contractele de învoială conțineau, în acest sens, reguli clare pe care învoitorul trebuia să le aplice.

Începând cu anul 1901, suprafețele contractate de către locuitori erau: între 1–3 hectare la grâu, 1–4 hectare pentru porumb, iar pentru nutrețuri, suprafața era nelimitată, în funcție de puterea fiecăruia de muncă, dar și de necesități.

Spre deosebire de anii anteriori, condițiile contractelor de învoieli agricole au fost modificate, locuitorii primind locuri de cultură pe moșie, fără să plătească dijmă, în cazul cerealelor (grâu și ovăz), având însă obligația de a lucra o suprafață egală cu cea primită. În ceea ce privește culturile de nutreț, pentru suprafața primită în dijmă, contractanții se obligau să cultive cu păioase o suprafață egală cu cea primită sau să dea dijmă jumătate din cultura respectivă. În cazul porumbului, dijma se lua din produse, o parte din două. În cazul în care lucrările nu erau executate, învoitorii erau penalizați prin achitarea în bani a lucrărilor aferente culturilor contractate: 24 de lei valoarea unui hectar arat și semănat, 28 de lei un hectar secerat și transportat la arie, 24 de lei/ha prășit, 8 lei un hectar rărițat, 5 lei o zi de muncă cu boii, 24 de lei pentru un hectar de porumb, cules, transportat, tăiat și cărat cocenii și câte 0,15 lei pentru transportul unui hectolitru de boabe. Locuitorii care nu dețineau vite trăgătoare lucrau ca și ceilalți, diferența constând în faptul că ei trebuiau să efectueze, fără plată, patru zile de muncă cu brațele.

Potrivit unei statistici din anul 1906, numărul locuitorilor învoiți pe moșie era de 1 187, majoritatea deținând: doi boi, doi cai și un plug⁶. În plus, anual, pentru a putea face față necesității stringente de forță de muncă, vara, Regia mai angaja oameni din localitățile învecinate, aproximativ 300–400 de muncitori.

Contractele de învoială se încheiau, de obicei, în avans, pentru anul următor. Conform documentelor din arhivă, la 22 noiembrie 1915 au fost angajați, prin contract, nouă muncitori agricoli pentru diverse munci: secerat grâu, cărat snopi etc., care au primit suma de 343 de lei, iar la 18 decembrie, același an, 30 de muncitori din comuna Galicea Mare au primit, conform statelor, 2.557 de lei. Toate aceste contracte aveau să se deruleze în cursul verii anului 1916. În anul respectiv, un hectar de grâu secerat costa 20 de lei, iar o zi de muncă cu palmele, 15 lei. Potrivit contractului, administrația Domeniului Segarcea le asigura muncitorilor transportul dus-întors, 50 de bani pe zi de persoană pentru hrană sau alimente, după cum urmează: 1,200 de kg de mălai sau pâine, 250 de ml de rachiu, carne, brânză, zarzavat, iar de două ori pe săptămână de post: fasole, cartofi, pește și zarzavat⁷.

⁶ Florian Davidescu, *op. cit.*, p. 28.

⁷ ANSJ Dolj, fond Domeniul Coroanei Segarcea, dosar nr. 2/1915, f. 56–60.

Au fost și cazuri în care au apărut „conflicte de muncă”, moment în care, șeful Regiei Segarcea a fost nevoit să apeleze la jandarmi pentru a determina diverși săteni să-și onoreze obligațiile asumate prin semnarea contractelor. La 19 iulie 1920, a fost sesizat postul de jandarmi al comunei Calopăr, pentru că patru locuitori ai acestei comune, fiind angajați să secere 2,50 de ha de grâu pe Domeniu, nu s-au prezentat la lucru, conform angajamentului, grâul fiind, în acest timp, expus scuturării. Câteva zile mai târziu, la 23 iulie, șeful postului de jandarmi informa că a pus în vedere locuitorilor vizați să se prezinte la lucru⁸. Cu această situație s-a confruntat Domeniul Coroanei Segarcea și în anii următori.

Exproprierea terenurilor agricole, conform decretului-lege din 14 decembrie 1918, a redus suprafața Domeniului Coroanei Segarcea la 4 829,73 de ha. Cu toate acestea, culturile agricole au continuat să ocupe suprafețe destul de întinse, într-o proporție aproximativ egală cu plantele furajere. Totodată, secția Viilor a căpătat o importanță deosebită, constituind cea mai importantă sursă de venituri în perioada interbelică, iar vinul a devenit emblema acestei Regii.

Lucrările au continuat să se realizeze cu locuitorii, atât în dijmă, cât și în bani. Ținând cont de faptul că prin reforma agrară din 1921 au fost împrăștiate majoritatea celor fără pământ sau cu pământ puțin, forța de muncă din zonă fiind mult mai redusă acum, Domeniul Coroanei Segarcea s-a văzut obligat să apeleze iarăși la lucrători din județele învecinate (Vâlcea, Gorj, Argeș), dar și din Ardeal sau Basarabia. Astfel, grupuri de câte 50–60 de persoane erau angajate cu contract de învoială agricolă pentru cel puțin 75 de zile de muncă efectivă. În baza contractelor,

muncitorii agricoli primeau locuință, tain de hrană și lemne, și le era asigurat transportul. Hrana era pregătită de bucătărese, una la 20 de lucrători. Pentru o muncă mai eficientă, lucrătorii erau grupați pe „cete”, formate din minimum zece persoane, conduse de către un vătaf.

În anul 1922, în contractele încheiate pentru lucrări efectuate cu brațele ca: semănat, plivit, cosit și strâns nutreț, secerat, strâns și cărat snopii la mașina de treierat, treierat, efectuarea a diferite transporturi cu carele, ziua de lucru era plătită cu 7 lei de persoană. Vătafii erau plătiți cu sume cuprinse între 12 și 15 lei/zi, în funcție de numărul muncitorilor aduși la muncă. Conform contractului, lucrul începea la răsăritul soarelui și se încheia la apusul acestuia. Hrana oferită consta în: un kilogram de mălai, o jumătate de pâine și 250 de grame de legume. De trei ori pe săptămână, mâncarea era de dulce⁹. În anul 1928, plata zilnică ajungea la 45 de lei pentru bărbați, 40 de lei pentru femei și 100 de lei pentru vătaf¹⁰, iar în anul 1945 – 18.000 de lei pentru bărbați, 15.000 de lei pentru femei și 25.000 de lei pentru vătafi¹¹. În medie, numărul muncitorilor sezonieri era între 450 și 550 pe an. De pildă, în 1936, au fost 487 de lucrători (377 de țigani, 60 de săteni și 50 de ardeleni), iar în 1937, 531 de persoane.

⁸ *Ibidem*, dos. 34/1919, f. 82.

⁹ *Ibidem*, dos. 10/1922, f. 10–14.

¹⁰ *Ibidem*, dos. 13/1930, nenumărat.

¹¹ *Ibidem*, dos. 21/1945, nenumărat.

În ceea ce privește lucrările la hectar, în anul 1926, prețurile erau calculate astfel: 300 de lei arătura de primăvară, 400 de lei arătura din luna august, 400 de lei prima prașilă și 500 de lei a doua prașilă a porumbului, 500, respectiv 600 de lei, prima și a doua prașilă la sfeclă, o mie de lei pentru secerat păioase și 500 de lei pentru cosit fân¹². Costul lucrărilor agricole a crescut continuu în anii următori, ajungându-se să se plătească, în 1930: 800 de lei seceratul, 80 de lei grăpatul, 510 lei treieratul, 175 de lei semănatul, 320 de lei aratul cu boii, 1.200 de lei cositul și 150 de lei transportul cu carul¹³.

Adâncirea crizei economice a impus

o reducere treptată a cheltuielilor, în toate sectoarele. În proiectul de buget, întocmit pentru anul 1932, s-a prevăzut reducerea la strictul necesar al zilelor de lucru, executarea arăturilor doar cu tracțiune animală, astfel încât cheltuielile să fie reduse de la 700 la 200 de lei/ha.

Plugul cu abur trebuia folosit numai la lucrările de desfundare a terenurilor ce urmau să fie ocupate cu lucernă și în vie. În campania agricolă, numărul lucrătorilor a fost redus la cca 188 de locuitori din satele aferente și aproximativ 350-390 de lucrători zilieri, care urmau să fie remunerați cu sume cuprinse între 12 și 20 de lei pe zi, în funcție de sex și puterea de muncă a fiecăruia, plus hrană zilnică. Majoritatea lucrătorilor zilieri erau țigani, care pe timpul iernii, beneficiau și de câte trei care de crengi sau de șase steri de lemne pentru fiecare bordei¹⁴.

În 1933, prețul lucrărilor la hectar s-a redus și mai mult: 200 de lei aratul cu boii, 97 de lei semănatul, 30 de lei grăpatul, 260 lei treieratul, 360 de lei secerat, legat și cărat snopii la mașina de treierat, 440 de lei cositul și 100 de lei transportul cu carul¹⁵. În anul 1940, pentru cei 563 de lucrători angajați la diferite lucrări, plătiți cu sume ce variau între 22–26 de lei pe zi, s-au achitat 683.000 de lei. Această sumă a fost repartizată astfel: 200.000 de lei țiganilor angajați la lucrări pe moșie, 334.000 de lei țiganilor și sătenilor angajați la efectuarea lucrărilor din vie, 20.000 de lei ungurilor angajați, de asemenea, la vie și 129.000 de lei sătenilor¹⁶.

Munca la vie se efectua mecanizat, cu pluguri de mici dimensiuni, iar ca factor uman se realiza în special cu țiganii. Aceștia erau preferați mai ales pentru sumele mici cu care erau contractați. Lucrările pe care se obligau, prin contract, să le efectueze cu ziua erau: dezgropat, tăiat, arăcit, legat, săpat, stropit, plantat, arat, dar și la orice alte lucrări în cramă și câmp, după cum solicita personalul secției viticole¹⁷. Colaborarea cu țiganii nu a fost însă lipsită de incidente. Neseriozitatea de care dădeau dovadă în timpul lucrărilor, manifestată prin neprezentarea sau fuga de la muncă, a obligat conducerea Regiei să facă, adeseori, apel la ajutorul Poliției și al jandarmilor din comunele în care aceștia erau domiciliați. În anul 1930, la

¹² *Ibidem*, dos. 4/1927, f. 191.

¹³ *Ibidem*, dos. 1/1933, f. 137.

¹⁴ *Ibidem*, dos. 1/1932, f. 576–577.

¹⁵ *Ibidem*, dos. 1/1933, f. 137.

¹⁶ *Ibidem*, dos. 12/1929, f. 38.

¹⁷ *Ibidem*, dos. 15/1939, nenumărat.

secția „Vie” au fost angajați 288 de lucrători, dintre care: 240 au fost plătiți cu prețuri cuprinse între 20–45 de lei/zi plus rația de alimente, iar 48 erau de naționalitate maghiară și erau plătiți cu sume cuprinse între 40–45 de lei/zi. 867. Hrana zilnică pentru lucrătorii unguri se ridica la 27 de lei, pe când cea pentru locuitorii autohtoni ajungeau la 21,40 de lei¹⁸. Diferența consta în faptul că străinii primeau mâncare și duminica și în zilele de sărbătoare.

La 22 mai 1941, administratorul general a propus construirea de adăposturi speciale pentru țigani, „pentru a li se asigura condiții de viață omenești, pentru a se simți și ei oameni și a se ridica pe scara biologică”¹⁹. Aceste locuințe urmau să adăpostească zece familii de țigani. Doi ani mai târziu, când s-a hotărât deportarea țiganilor în Transnistria, Ministerul Afacerilor Interne a decis ca cei de pe Domeniu să rămână pe loc, insistând, însă, pentru construirea locuințelor destinate acestora, întrucât, începând cu data de 1 aprilie 1943, nu li se mai permitea să locuiască în bordeie. O atenție deosebită a fost acordată și îngrijirii corporale a muncitorilor. În acest sens, șeful Regiei Segarcea, Toma Busuioc, a impus, începând cu luna mai 1942, ca în fiecare zi de duminică, lucrătorii să-și facă baie. Pentru ca decizia sa să se aplice sigur, șeful Regiei s-a angajat să le furnizeze acestora lemnele necesare încălzirii apei.

În timpul celui de-al Doilea Război Mondial,

printre lucrătorii de la vie îi regăsim și pe prizonierii sovietici. Pentru muncile efectuate, aceștia erau plătiți cu suma de 90 de lei/zi, din care 60 de lei îi reveneau Lagărului și 30 de lei prizonierului. Hrana zilnică era în valoare de 50 de lei, se acorda în produse și era oferită de către Regie.

Islazurile puse la dispoziția sătenilor erau dotate cu fântâni și adăposturi construite de către administrația Regiei Segarcea. Contractele pentru închirierea islazurilor se făceau în bani și în muncă. La nivelul anului 1906, taxa percepută pentru vitele mari era de 7 lei/an și obligația de a lucra două zile cu brațele și una cu carul, iar pentru oi era de 1.50 de lei/cap de oaie și o zi cu brațele pentru curățirea islazului, făcut oboare etc. Totodată, posesorilor de oi le revenea obligația ca, în contul ierbăritului, să secere, să lege snopii și să transporte la mașina de treierat cerealele de pe o suprafață de 50 de ari. Munca efectuată în plus era plătită astfel: 20 de lei pentru un hectar arat toamna, 10 lei pentru un hectar arat primăvara și semănat, 2 lei pentru un hectar grăpat cu grapa de fier, 14 lei pentru un hectar de grâu, orz, orzoaică sau rapiță, secerat și transportat la mașină, și numai 10 lei hectarul de păioase secerat, 12 lei pentru prășitul unui hectar de porumb, 4 lei pentru rărișat, 12 lei pentru culesul și transportul porumbului la hambar, iar 3 lei ziua de lucru cu carul și 1 leu pentru o zi cu brațele²⁰.

¹⁸ *Ibidem*, dos. 2/1928, f. 246–250.

¹⁹ *Ibidem*, dos. 9/1941, f. 42–43, 45.

²⁰ Florian Davidescu, *op. cit.*, p. 27.

„Contractele de ierbărit” erau foarte avantajoase pentru Regie, deoarece asigurau forța de lucru în campaniile agricole. În anul 1930, deși pășunatul în perimetrul pădurii era interzis, permițându-li-se să introducă vitele mari la pășunat în pădurile Dâlga și Cobia, prețul învoielii consta în efectuarea unui transport de lemne la depozit și o zi de lucru cu brațele pentru fiecare pereche de vite învoite în pădure timp de o lună²¹.

Contractele le impuneau învoitorilor obligația de a curăța și a întreține islazurile și le interzicea dreptul de a introduce la pășunat mai multe vite decât cele menționate în contract.

În perioada interbelică, întinsele fânețe ale Domeniului Segarcea erau cosite de unitățile militare din Craiova, tot în sistemul dijmei („una la una”)²². Potrivit contractului,

unitățile militare se ocupau cu cositul, strângerea, paza și transportul fânului²³. Hrana oamenilor și uneltele necesare seceratului, legatului în snopi și formării căpițelor erau, de asemenea, asigurate de regimentele respective.

Eforturile depuse de unii locuitori în vederea însușirii unor cunoștințe temeinice despre cultura pământului și punerea în aplicare a celor învățate, au constituit un motiv întemeiat atât pentru administrația Domeniului Coroanei, cât și pentru rege, să le ofere acestora, în semn de recunoștință, distincții și premii în bani sau animale. Astfel, la propunerea șefului de regie, Ioan Popovici, trei locuitori de pe Domeniul Coroanei Segarcea au primit din partea regelui Carol al II-lea distincția „Meritul Agricol”, pentru că „și-au îmbunătățit cultura pământului după modelul domeniului, dar au reușit să-și întemeieze gospodării agricole care să fie folosite ca model” și, totodată, „au lucrat și la răspândirea printre ceilalți a unei agriculturi și a unei gospodării raționale”.

În anul 1941, cu ocazia vizitei Regelui Mihai I la Regia Segarcea,

nouă familii care prezentaseră cele mai frumoase gospodării au primit drept premiu câte o vițică, alte opt familii care dețineau cele mai frumoase vite au primit câte 2.000 de lei. Soțiile celor plecați pe front, care au făcut dovada întreținerii excepționale a locuințelor a celor și a copiilor au obținut din partea Majestății Sale premii în valoare de câte 1.000 de lei²⁴.

În concluzie, putem afirma că soarta lucrătorilor agricoli de pe cuprinsul Domeniului Segarcea, a celor care asigurau forța de muncă pe moșie, s-a aflat întotdeauna în atenția administrației centrale. Măsurile luate de către administratorul Kalinderu au stat la baza dezvoltării intelectuale și materiale a țăranului, făcându-l să se ridice, mult mai repede și prin propriile forțe, peste locuitorii celorlalte moșii. Așadar, scopul a fost atins, țăranul muncitor de pe Domeniul Coroanei a reușit să devină un model pentru lumea rurală românească.

²¹ ANSJ Dolj, fond Domeniul Coroanei Segarcea, dos. 3/1932, f. 187.

²² *Ibidem*, dos. 9/1929, f. 51; *ibidem*, dos. 7/1932, f. 177.

²³ *Ibidem*, dos. 7/1932, f. 177.

²⁴ *Ibidem*, dos. 12/1941, f. 110; idem, dos. 25/1941, nenumerotat.